

energiavirasto energimyndigheten

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.
Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av
Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the
Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on:

Dokumentet är daterat: 03.07.2019

The document is dated:

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: PARTANEN TIMO TAPANI

Pvm / Datum / Date: 03.07.2019

Allekirjoitustapa / Signerat med / Signed with:

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Antti Tapani Paananen

Pvm / Datum / Date: 03.07.2019

Allekirjoitustapa / Signerat med / Signed with:

Mobiilivarmenne

Tämä paketti koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat
- Sähköiset allekirjoitukset. Nämä eivät ole näkyvillä tässä asiakirjassa, mutta ne on yhdistetty siihen sähköisesti.

Tämä asiakirja on sinetöity sähköisellä allekirjoituksella.
Sinetti takaa asiakirjan aitouden.

[Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta paket består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument
- Elektroniska signaturer. Dessa syns inte i detta dokument, med de är elektroniskt integrerade i det.

Detta dokument har försetts med sigill genom elektronisk signatur.
Sigillet garanterar dokumentets äkthet.

[Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document package contains:

- Front page (this page)
- The original document(s)
- The electronic signatures. These are not visible in the document, but are electronically integrated.

This file is sealed with a digital signature.
The seal is a guarantee for the authenticity of the document.

[THE SIGNED DOCUMENT FOLLOWS ON THE NEXT PAGE >](#)

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu EU-direktiivin [1999/93/EY] mukaisella allekirjoituksella.

Detta dokument innehåller elektroniska signaturer enligt EU-direktivet [1999/93/EG] om ett gemenskapsramverk för elektroniska signaturer.

This document contains electronic signatures using EU-compliant PAdES - PDF Advanced Electronic Signatures [Directive 1999/93/EC]

Siirtoverkonhaltijan tasehallinnan ja vähittäismarkkinan taseselvityksen 1.1.2020 alkaen noudatettavien ehtojen vahvistaminen

Asianosainen

Gasum Oy

Vireilletulo

12.3.2019

Ratkaisu

Energiavirasto vahvistaa sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 10 §:n nojalla Gasum Oy:n noudatettaviksi 1.1.2020 alkaen päätöksen liitteinä olevat tasehallinnan ja vähittäismarkkinoiden taseselvityksen ehdot oheisilla tarkennuksilla.

Päätöstä on noudatettava muodostettavan perustettavan järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan toiminnassa 1.1.2020 alkaen. Päätös on voimassa toistaiseksi.

Päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta.

Selostus asiasta

Markkinoiden avaaminen kilpailulle päättää Gasumin monopoliaseman ja uutta muodostettavaa järjestelmävastaavaa siirtoverkonhaltijaa varten on laadittava ehdot toiminnalle, joiden mukaan uusi muodostettava yhtiö voi tarjota kaasun siirtopalveluita tasapuolisesti ja syrjimättömästi kaikille siirtopalveluita tarvitseville.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2019, jäljempänä myös valvontalaki) 10 §:n 6 kohdan mukaan Energiaviraston tulee vahvistaa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palveluiden ehdot ja menetelmät ennen niiden käyttöönottamista. Maakaasumarkkinain lain 31 ja 32 §:ien mukaan järjestelmävastuun piiriin kuuluvat tasevastuu ja taseselvitys.

Järjestelmävastaavana maakaasun siirtoverkonhaltijana toimiva Gasum Oy (jäljempänä Gasum) toimitti Energiavirastolle 12.3.2019 päivätyllä kirjeellä vahvistettaviksi tasehallinnan ehdot sekä siirtoverkonhaltijan ja jakeluverkonhaltijan yhteistyöehdot. Energiavirasto järjesti Gasumin vahvistettavaksi toimittamista tasehallinnan ehdoista ja yhteistyön ehdoista järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ja jakeluverkonhaltijan välillä kuulemisen ajalla 15.3. – 15.4.2019. Kuuleminen

järjestettiin Gasum Oy:n samanaikaisesti vahvistettavaksi toimittamien siirtoverkonhaltijan liittymisehtojen ja siirtoverkonhaltijan siirtopalvelun ehtojen kanssa. Kuulemisessa lausuntoja antoivat Haminan Energia, Energiateollisuus ja Neste Oy.

Kuulemisen jälkeen Energiavirasto laati yhteenvedon sille toimitetuista lausunnoista ja pyysi Gasumia muokkaamaan esitystään annetun palautteen mukaisesti. Toivotut muutokset koskivat rakennetta, eli alun perin esitetyt tasehallinnan ehdot sekä yhteistyöehdot järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ja jakeluverkonhaltijan välillä olivat osittain päällekkäisiä. Erityisesti Energiateollisuuden peränkuulutaman selkeyden saavuttamiseksi ehdodokumenttien sisältöä strukturoitiin uudelleen siten, että tasepalveluun ja taseselvitykseen liittyvät ehdot koottiin omaan dokumenttiin ja siirtopalveluun liittyvät ehdot siirrettiin niitä käsittelevään dokumenttiin.

Gasum toimitti Energiavirastolle viraston esittämien ohjeiden mukaan muokatut tasehallinnan ja vähittäismarkkinoiden taseselvityksen ehdot 31.5.2019. Päiviteytyissä ehdoissa dokumenttien rakennetta oli muutettu Energiaviraston esittämän mukaisesti. Energiavirasto järjesti kuulemisen päivitettyistä ehdoista ajalla 31.5. – 14.6.2019. Annettuun määräaikaan mennessä Energiavirasto sai tasehallinnan ehtoihin kommentit GET Balticilta ja Suomen Kaasuenergia Oy:ltä.

Energiavirasto toimitti 20.6.2019 päätösluonnoksen Gasumille lausuttavaksi. Gasum toimitti lausunnon päätösluonnoksesta 24.6.2019.

Kommentit tasehallinnan ja vähittäismarkkinoiden taseselvityksen ehtoihin

Ajalla 15.3 - 15.4.2019 järjestetyssä kuulemisessa saaduista lausunnoista Energiateollisuus ry:n ja Haminan Energia Oy:n lausunnoissa kommentoitiin ehdotettuja tasehallinnan ehtoja ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ja jakeluverkonhaltijan yhteistyön ehtoja.

Energiateollisuus ry:n lausunnossa Energiateollisuus ja sen jäsenet toivoivat yksiselitteisiä toimintaohjeita, johdonmukaisuutta sekä selkeää hierarkiaa eri viranomaisten sopimustekstien kesken, selkeää kokonaisuutta ja terminologiaa, joka sitoisi kaiken (laki, asetus, Energiaviraston säännökset sekä Gasum-TSO:n sopimukset) yhdeksi yksiselitteiseksi kokonaisuudeksi sekä selkeyttäisi ja toisi avoimuutta tuleviin markkinakustannuksiin, jotta markkinatoimijat pystyvät paremmin määrittelemään ja konkretisoimaan heidän mahdolliset markkinariskinsä.

Energiateollisuus halusi edelleen painottaa, että kaasumarkkinoiden vapauttaminen on hyvin tärkeä energia-alan uudistus, joten se pitää tehdä yhteistyössä kaikkien viranomaisten sekä alan toimijoiden kesken, jolloin paras mahdollinen tietotaito saadaan hyödynnettyä. Vaikka asioiden eteenpäinviemisellä onkin kiire, niin huolellinen asiakokonaisuuksien työstäminen ja sopimusluonnosten kausaliteettien selvittäminen on äärimmäisen tärkeää kokonaisuuden selvyden kannalta.

Haminan Energia Oy halusi lausunnossaan tiedustella jakeluverkkotasolla, miten eri myyjien tietoja tulisi käsitellä, koska Haminan Energialla jakeluverkonhaltijana on velvollisuus Yhteistyö järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ja jakeluverkonhaltijan välillä -asiakirjan mukaisesti toimittaa mm. käyttöpaikkarekisteriin tietoja eri myyjistä. Haminan Energia Oy on yksi vähittäismyyjistä ja samalla sillä on

velvollisuus toimittaa muista myyjistä tietoa rekistereihin. Eli väistämättä Haminan Energian jakeluverkossa yksi myyjä saa kaikista myyjistä tietoa, mikä ei ole kaikkien Haminan Energian jakeluverkossa toimivien myyjien tiedossa.

Lausunnossaan Haminan Energia Oy toi esille myös kysymyksen Haminaan rakenteilla olevan LNG-terminaalista syntyvän ns- "boil-off" kaasun verkkoon syötön aiheuttamasta tasepoikkeamasta.

Ajalla 31.5 - 14.6.2019 järjestetyssä kuulemisessa saaduista lausunnoista Suomen Kaasuenergia Oy esitti ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen ennustevalvollisuuden poistamista.

GET Baltic viittasi Komission asetukseen 312/2014, 26.3.2014 ja esitti, että tasehallinnan ehtoihin tulisi lisätä kohta, joka edellyttäisi siirtoverkonhaltijaa ostavan ja myyvän tasekaasueriä standardoituina tuotteina kaasupörssin kautta, solmivan sopimuksen järjestäytyneiden kauppapaikkojen kanssa ja että siirtoverkonhaltijan tulisi kohdella kaikkia järjestäytyneitä kauppapaikkoja tasapuolisesti.

Gasum lausui 24.6.2019 päivätyssä lausunnossaan Energiaviraston päätösluonnokseen, että ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen ennustevalvollisuus säilytettäisiin jakeluverkonhaltijoilla ja että tasehallinnassa terminaalioperaattorin ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan välille perustettaisiin tasehallintatili, jolla hallittaisiin LNG-terminaalista maakaasujärjestelmään fyysisesti vastaanotettujen ja shippereiden terminaalista syötettäväksi nominoitujen kaasumäärien välillä.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EY) N:o 715/2009, annettu 13 päivänä heinäkuuta 2009, maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ja asetuksen (EY) N:o 1775/2005 kumoamisesta (jäljempänä Kaasuasetus)

Kaasuasetuksen 21 artiklan 1 kohdan mukaan Tasehallintasäännöt on suunniteltava oikeudenmukaisella, syrjimättömällä ja avoimella tavalla ja niiden on pohjaututtava puolueettomiin perusteisiin. Tasehallintasääntöjen on vastattava verkon todellisia vaatimuksia ottaen huomioon siirtoverkonhaltijan käytettävissä olevat resurssit. Tasehallintasääntöjen on oltava markkinaperusteisia.

Komission asetukset (EU) N:o 312/2014, annettu 26 päivänä maaliskuuta 2014, kaasunsiirto-verkkojen tasehallintaa koskevan verkkosäännön vahvistamisesta (jäljempänä tasehallinnan verkkosääntö)

Tasehallinnan verkkosäännön 36 artiklassa säädetään harvemmin kuin päivittäin mitattavien ottoihin liittyvästä tietojen antamisesta. Verkkosäännön 36 artiklan 1 kohdan mukaan sovellettaessa perustapauksen mukaista tietojenantomallia

a) siirtoverkonhaltijan on kaasutoimituspäivänä D-1 annettava verkonkäyttäjille kaasutoimituspäivää D koskeva ennuste niiden harvemmin kuin päivittäin mitattavista ostoista viimeistään klo 12.00 UTC (talviaikaan) tai klo 11.00 UTC (kesäaikaan);

b) siirtoverkonhaltijan on kaasutoimituspäivänä D annettava verkonkäyttäjille vähintään kaksi päivitystä niiden harvemmin kuin päivittäin mitattavia ottoja koskevasta ennusteesta.

Verkkosäännön 39 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisen tasehallinta-alueeseen kuuluvan jakeluverkonhaltijan ja jokaisen ennusteenlaatijan on annettava asianomaisen tasehallinta-alueen siirtoverkonhaltijalle tämän tarvitsemat tiedot, jotta verkonkäyttäjille voitaisiin antaa tämän asetuksen mukaisesti tietoja. Näihin tietoihin kuuluvat syötöt jakeluverkkoon ja otot jakeluverkosta riippumatta siitä, kuuluuko jakeluverkko tasehallinta-alueeseen vai ei.

Edelleen verkkosäännön 39 artiklan 5 kohdan mukaan kansallisen sääntelyviranomaisen on nimettävä tasehallinta-alueen ennusteenlaatija kuultuaan ensin asianomaisia siirtoverkonhaltijoita ja jakeluverkonhaltijoita. Ennusteenlaatijan on vastattava verkonkäyttäjän harvemmin kuin päivittäin mitattavia ottoja koskevan ennusteen ja tarvittaessa myöhempää määränjakoa koskevan ennusteen laadinnasta. Ennusteenlaatija voi olla siirtoverkonhaltija, jakeluverkonhaltija tai kolmas osapuoli.

Maakaasumarkkinalaki (587/2017 (jäljempänä myös MML))

MML 29 § Järjestelmävastuu

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa maakaasujärjestelmän teknisestä toimivuudesta ja käyttövarmuudesta sekä huolehtii maakaasujärjestelmän tasevastuuseen kuuluvista tehtävistä, maakaasujärjestelmän taseselvityksestä ja maakaasukaupan kauppapaikan ylläpitämiseen ja keskitettyyn tiedonvaihtoon liittyvistä tehtävistä (järjestelmävastuu) ja on velvollinen huolehtimaan niistä tarkoituksenmukaisella ja maakaasujärjestelmässä toimivien maakaasumarkkinoiden osapuolten kannalta tasapuolisella ja syrjimättömällä tavalla. Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tulee ylläpitää ja kehittää järjestelmävastuun piiriin kuuluvia toimintojaan ja palveluitaan sekä ylläpitää, käyttää ja kehittää maakaasuverkkoaan ja muita järjestelmävastuun hoitamiseen tarvittavia laitteistojaan sekä yhteyksiä toisiin verkkoihin siten, että ne toimivat tehokkaasti ja että edellytykset tehokkaasti toimiville kansallisille ja alueellisille maakaasumarkkinoille sekä Euroopan unionin maakaasun sisämarkkinoille voidaan turvata.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi asettaa järjestelmävastuun toteuttamiseksi tarpeellisia ehtoja maakaasujärjestelmän käyttämiselle. Ehtoja voidaan soveltaa yksittäistapauksessa sen jälkeen, kun Energiavirasto on ne vahvistanut sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n mukaisesti. Vahvistettuja ehtoja voidaan soveltaa muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä järjestelmävastuun toteutustavasta.

MML 31 § Maakaasujärjestelmän tasevastuu

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa maakaasutaseen ylläpitämisestä vastuualueellaan (maakaasujärjestelmän tasevastuu). Maakaasujärjestelmän tasevastuuseen sisältyvät kaikki sen hoitamisen edellyttämät toimenpiteet ja resurssit,

jotka on toteutettava tai joiden käytettävyys on varmistettava kunkin taseselvitysjakson ajaksi.

Maakaasujärjestelmän tasevastuun hoitamiseen tarvittavan maakaasun hankinta-ehdojen sekä tasekaasun kauppaehtojen on oltava tasapuolisia ja syrjimättömiä maakaasumarkkinoiden osapuolille, eikä niissä saa olla perusteettomia tai maakaasukaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja. Ehdossa on kuitenkin otettava huomioon maakaasujärjestelmän toimintavarmuudesta ja tehokkuudesta johtuvat vaatimukset. Ehtojen on lisäksi tarjottava verkon käyttäjille asianmukaisia kannustimia maakaasun syötön ja oton tasapainottamiseksi.

Tasekaasun hinnoittelun on oltava kohtuullista.

MML 32 § Maakaasujärjestelmän taseselvitys

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa maakaasujärjestelmän maakaasutaseeseen sekä maakaasujärjestelmässä toimivien maakaasukaupan osapuolien maakaasutaseiden selvittämisestä kunkin taseselvitysjakson osalta (maakaasujärjestelmän taseselvitys). Taseselvitysjaksona on kaasutoimituspäivä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun syöttöön maakaasuverkkoon sovelletaan kaasutoimituspäivää pidempää taseselvitysjaksoa.

Taseselvityksen tulee perustua maakaasun mittaukseen etäluennalla sekä toimituksia koskeviin ilmoituksiin. Tarkemmat säännökset taseselvityksessä käytettävistä menetelmistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Taseselvityspalvelun hinnoittelun on oltava kohtuullista.

MML 57 § Tasevastuu

Maakaasumarkkinoiden osapuoli on vastuussa siitä, että osapuolen maakaasun hankintasopimukset kattavat osapuolen maakaasun käytön ja toimitukset kunkin taseselvitysjakson aikana (tasevastuu).

Tarkemmat säännökset tasevastuun sisällöstä ja tasevastuun täyttämiseen liittyvistä menettelytavoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

MML 58 § Ilmoitusvelvollisuus

Maakaasumarkkinoiden osapuolen ja verkonhaltijan on huolehdittava vastuulleen kuuluvien maakaasukaupan, tasevastuun täyttämisen sekä maakaasukauppojen selvityksen edellyttämien ilmoitusten tekemisestä. Kukin ilmoitus on tehtävä sille asetetussa määräajassa sekä sille säädettyä ilmoitusmenettelyä noudattaen. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä ilmoitusvelvollisuuden sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä.

Laki maakaasu- ja sähkömarkkinoiden valvonnasta (590/2013, valvontalaki)

10 § Energiamarkkinaviraston vahvistamat ehdot ja menetelmät

Valvontalain 10 §:n 1 momentin mukaan Energiaviraston tulee päätöksellään (vahvistuspäätös) vahvistaa verkonhaltijan, järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan

ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan sekä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen haltijan noudatettaviksi seuraavat palvelujen ehdot ja palvelujen hinnoittelua koskevat menetelmät ennen niiden käyttöönottamista:

6) järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen ehdot sekä menetelmät palveluista perittävien maksujen määrittämiseksi;

28 § Energiamarkkinaviraston päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Energiaviraston tämän lain nojalla antamaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei Energiavirasto päätöksessään toisin määrää.

Päätöksen perustelut

Energiaviraston toimivalta

Valvontalain 6 §:n mukaan Energiavirasto toimii Euroopan Unionin sähkö- ja maakaasualaa koskevassa lainsäädännössä tarkoitettuna kansallisena sääntelyviranomaisena.

Valvontalain 10 §:n 1 momentin mukaan Energiaviraston tulee päätöksellään (vahvistuspäätös) vahvistaa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan noudatettaviksi seuraavat palvelujen ehdot ja palvelujen hinnoittelua koskevat menetelmät ennen niiden käyttöönottamista:

6) järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan järjestelmävastuun piiriin kuuluvien palvelujen ehdot sekä menetelmät palveluista perittävien maksujen määrittämiseksi;

Vahvistettavana olevat siirtopalvelun ehdot tulevat noudatettavaksi 1.1.2020 alkaen, jolloin kaasuasetusta ja sen nojalla annettuja suuntaviivoja koskevia komission asetuksia ja päätöksiä sovelletaan Suomessa sijaitseviin maakaasun siirtoverkoihin.

Ehtojen arviointi

Energiavirasto on arvioinut Gasumin ehdottamia järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tasehallinnan ehtoja sekä vähittäismarkkinoiden taseselvityksen ehtoja.

Gasum toimii järjestelmävastaavana maakaasun siirtoverkonhaltijana Suomessa.

Maakaasumarkkinalain 31 §:n nojalla järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa maakaasutaseen ylläpitämisestä Suomen maakaasujärjestelmässä. Gasum voi asettaa tasevastuun hoitamiseksi tarvittavan maakaasun hankkimiseen ja sekä tasekaasulle kauppaehtoja, joiden tulee olla tasapuolisia ja syrjimättömiä maakaasumarkkinoiden osapuolille. Lisäksi niissä ei saa olla perusteettomia tai maakaasukaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja. Ehdoissa on huomioitava maakaasun maakaasujärjestelmän toimintavarmuudesta ja tehokkuudesta johtuvat

vaatimukset. Lisäksi ehtojen on tarjottava verkon käyttäjille asianmukaisia kannustimia maakaasun syötön ja oton tasapainottamiseksi.

Ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kulutusennusteiden laatiminen

Gasumin vahvistettavaksi toimittamissa vähittäismarkkinoiden taseselvityksen ehtojen kohdassa 6 käsitellään ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kulutusennusteita. Esiitettyjen ehtojen mukaan jakeluverkonhaltijan on toimitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle ennuste jakeluverkkoalueen ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kaasutoimituspäivän yhteenlasketusta odotetusta kulutuksesta muodossa kWh/d kaasutoimituspäivää edeltävänä päivänä D-1 klo 11.00 UTC (talviaikaan) tai 10.00 UTC (kesäaikaan) mennessä. Edelleen järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija välittää jakeluverkonhaltijan edellä esitetyn ennusteen tiedoksi jakeluverkon toimitusvelvollisen vähittäismyyjän shipperille kaasutoimituspäivää edeltävänä päivänä D-1 klo 12.00 UTC (talviaikaan) tai klo 11.00 UTC (kesäaikaan) mennessä). Lisäksi jakeluverkonhaltijan on toimitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle päivitys jakeluverkon ei-päivittäin luettavia käyttöpaikkoja koskevasta kaasutoimituspäivän ennusteesta kaasutoimituspäivänä D klo 12.00 UTC (talviaikaan) tai klo 11.00 UTC (kesäaikaan) mennessä.

Suomen Kaasuenergia Oy katsoi Gasumin vahvistettavaksi toimittamista ehdoista antamassaan lausunnossa, että ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen vähäisen määrän johdosta ennusteen tekemisellä olisi merkittävää lisäarvoa TSO:lle /jakeluverkon toimitusvelvolliselle shipperille. Tarkan ennusteen tekeminen on haastavaa ja se luo turhia kustannuksia jakeluyhtiöille, varsinkin suhteessa saavutettavaan hyötyyn. Suomen Kaasuenergia Oy esitti tämän kohdan poistamista vahvistettavana olevista ehdoista kokonaan.

Gasumin huomautti 24.6.2019 päivätyssä lausunnossaan, että kaikki Suomen maakaasujärjestelmässä olevat ei-päivittäin mitattavat käyttöpaikat ovat jakeluverkkoihin liittyneitä käyttöpaikkoja. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ei käsittele ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen mittaustietoja, van kyseiset mittaustiedot pysyvät jakeluverkonhaltijoiden vastuulla. Järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla ei myöskään ole sopimussuhdetta jakeluverkkoihin liittyneisiin loppukäyttäjiiin, jonka perusteella järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voisi velvoittaa loppukäyttäjiiä toimittamaan teknisiä tietoja ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kulutuksen mallintamiseksi.

Energiavirasto toteaa, että tasehallinnan verkkosäännön 36 artikla velvoittaa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan toimittamaan verkonkäyttäjille ennusteen näiden harvemmin kuin päivittäin mitattavista ostoista sekä kaasutoimituspäivää edeltävänä päivänä että päivänsisäisesti kaasutoimituspäivän aikana. Edelleen tasehallinnan verkkosäännön 39 artiklan jokaisen tasehallinta-alueeseen kuuluvan jakeluverkonhaltijan ja jokaisen ennusteenlaatijan on annettava asianomaisen tasehallinta-alueen siirtoverkonhaltijalle tämän tarvitsemat tiedot, jotta verkonkäyttäjille voitaisiin antaa tämän asetuksen mukaisesti tietoja. Lisäksi kansallisen sääntelyviranomaisen tehtävänä on nimetä tasehallinta-alueen ennusteenlaatija, joka voi olla siirtoverkonhaltija, jakeluverkonhaltija tai kolmas osapuoli.

Energiavirasto katsoo, että ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen merkitys koko Suomen kaasumarkkinoiden kannalta voidaan arvioida olevan vähäinen, jolloin

niitä koskevien kulutusennusteiden laatimisessa syntyvät virheet eivät ole kokonaisuuden kannalta välttämättä merkityksellisiä. Tästä huolimatta siirtoverkonhaltijalla on kuitenkin tasehallinnan verkkosäännön nojalla velvollisuus toimittaa verkkonkäyttäjille ennuste näiden harvemmin kuin päivittäin mitattavista ostoista.

Energiavirasto toteaa, että ennusteiden laatiminen aiheuttaa Suomen Kaasuenergia Oy:n lausunnon mukaisesti lisätyötä jakeluverkonhaltijoilla. Tästä huolimatta on myös huomattava, että ei-päivittäin mitattavia käyttöpaikkoja koskeva mitattu kulutustieto ja muut ennusteen laatimisessa mahdollisesti tarvittavat käyttöpaikkoja koskevat tekniset tiedot ovat jakeluverkonhaltijoiden käytössä. Mikäli ei-päivittäin mitattavia käyttöpaikkoja koskevien ennusteiden laatimisesta olisi vastuussa jokin muu taho kuin jakeluverkonhaltija, edellyttäisi tämä kuitenkin ennusteen laatimisessa tarvittavien tietojen toimittamista jakeluverkonhaltijalta ennusteenlaatijalle.

Energiavirasto katsoo tästä syystä perustelluksi vahvistettavana olevissa vähittäismarkkinoiden taseselvityksen ehtojen 6 kohdan, jonka mukaan jakeluverkonhaltijat toimivat verkossaan olevien ei-päivittäin mitattavien käyttöpaikkojen osalta ennusteenlaatijoina ja niiden tehtävänä on toimittaa ennustetiedot siirtoverkonhaltijalle, joka puolestaan toimittaa nämä tiedot edelleen verkkonkäyttäjille.

Kaasupörssien välinen kohtelu

Edelleen Energiavirasto katsoo, että GET Balticin lausunnossaan esittämä Suomessa toimivien kaasupörssien tasapuolisesta kohtelusta on perusteltu, kuin myös ehdotus tasekaasun ostoista ja myynneistä standardituotteina. Tämän voidaan katsoa parantavan kaasupörssien likviditeettiä ja sitä kautta tuovan lisä uskottavuutta viitehintana käytettävän ns kaasun neutraalin hinnan muodostumiselle.

Energiavirasto toteaa, ettei tämä kuitenkaan edellytä muutoksia vahvistettavana oleviin järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tasehallinnan ehtoihin.

Jakeluverkonhaltijan saamat tiedot eri myyjistä

Haminan Energia Oy tiedusteli ehtojen kuulemisen yhteydessä antamassaan lausunnossa, miten jakeluverkonhaltijan verkkotoiminnan yhteydessä saamia eri myyjien tietoja tulisi käsitellä, koska jakeluverkonhaltijalla on velvollisuus Yhteistyö järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ja jakeluverkonhaltijan välillä -asiakirjan mukaisesti toimittaa mm. käyttöpaikkarekisteriin tietoja eri myyjistä.

Energiavirasto toteaa, että maakaasumarkkinalain 58 §:n nojalla verkonhaltijoiden on ilmoitettava vastuulleen kuuluvien maakaasukaupan, tasevastuun täyttämisen sekä maakaasukauppojen selvityksen edellyttämien ilmoitusten tekemisestä. Tämä sisältää myös jakeluverkonhaltijoiden velvollisuuden toimittaa käyttöpaikoista tiedot kaasun käyttöpaikkarekisteriin.

Energiavirasto huomauttaa, että verkonhaltijoita koskee myös maakaasumarkkinalain 59 §:ssä säädetty salassapitokielto ja hyväksikäyttökielto. Sen mukaan verkonhaltijan toimielimen jäsenenä taikka palveluksessa olevana tai niiden toimeksiannosta laissa tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan on saanut tietää asiakkaan taikka muun verkon käyttäjän liike- tai ammattisalaisuuden tai tämän

elinkeinotoimintaan liittyvän vastaavan muun seikan, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei tiedon ilmaiseminen toiselle perustu tässä laissa säädettyyn oikeuteen taikka jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Energiavirasto toteaa, että verkonhaltijan salassapitokielto koskee tehtäviensä hoitamisessa saamiaan tietoja verkkonsa alueella olevien myyjien asiakkaista. Siten jakeluverkonhaltija ei voi ilmaista myyjälle tietoja verkossaan olevista muiden myyjien asiakkaista.

Energiavirasto toteaa, ettei tämä edellytä muutoksia vahvistettavana oleviin vähittäismarkkinan taseselvityksen ehtoihin.

Jakeluverkkoon liittyneen LNG-terminaalin ns. "boil-off" kaasun käsittely taseselvityksessä

Haminan Energia nosti esille lausunnossaan myös jakeluverkkoon liittyneen LNG-terminaalin ns. "boil-off" kaasun käsittelyn taseselvityksessä.

Ns. "boil-off" kaasua syntyy aina kun LNG-terminaalissa on nestemäistä maakaasua. Kyseessä on siten nesteytettyyn maakaasun käsittelylaitteistoon liittyvä tekninen ominaisuus eikä sen syntyminen riipu siitä, miten shipperit nominoivat kaasua terminaalista verkkoon syötettäväksi.

Lausunnossaan Gasum viittaa työ- ja elinkeinoministeriössä valmisteilla olevaan valtioneuvoston asetukseen maakaasun toimitusten selvityksestä ja mittauksesta ja ehdottaa, että tämän "boil-off" kaasun aiheuttaman mahdollisen tasehallinnallisen ongelman ratkaisemiseksi terminaalioperaattorin ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan välille perustetaan toiminnallinen tasehallintatili, jolla hallitaan LNG-terminaalista maakaasujärjestelmään fyysisesti vastaanotettujen ja shipperien terminaalista syötettäväksi nominoitujen kaasumäärien välistä erotusta.

Gasumin vahvistettavaksi toimitetuissa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tasehallinnan ja vähittäismarkkinoiden taseselvityksen ehdoissa ei ole esitetty erityisiä ehtoja tai ohjeita LNG-terminaalien ns. "boil-off" kaasun käsittelystä taseselvityksessä. Energiavirasto toteaa, että ns. "boil-off" kaasun käsittelyyn taseselvityksessä voi vaikuttaa valmisteilla oleva valtioneuvoston asetusta maakaasun toimitusten selvityksestä ja mittauksesta. Tästä syystä Energiavirasto tässä päätöksessä jättää käsittelemättä kyseisen asian.

Johtopäätökset

Energiavirasto katsoo, että Gasumin vahvistettavaksi ehdottamat järjestelmävastaavan maakaasun siirtoverkonhaltijan tasehallinnan ja vähittäismarkkinoiden taseselvityksen ehdot ovat maakaasumarkkinoiden osapuolten kannalta tasapuolisia ja syrjimättömiä. Ehtoihin ei sisälly Energiaviraston näkemyksen mukaan perusteettomia tai maakaasukaupan kilpailua ilmeisesti rajoittavia ehtoja. Edelleen Energiavirasto toteaa, että Gasumin ehdottamat ehdot tarjoavat verkon käyttäjille asianmukaisia kannustimia maakaasun syötön ja oton tasapainottamiseksi.

Edellä esitettyyn viitaten Energiavirasto toteaa, että Gasumin vahvistettavaksi toimitettavat järjestelmävastaavan maakaasun siirtoverkonhaltijan tasehallinnan ja vähittäismarkkinoiden taseselvityksen ehdot täyttävät maakaasumarkkinanlain 31 §:n vaatimukset.

Päätöksen voimassaolo

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 10 §:n nojalla vahvistuspäätös on voimassa toistaiseksi tai, jos erityistä syytä on, päätöksessä määrätyn määräajan.

Energiavirasto toteaa, että Suomen maakaasumarkkinoita ollaan vasta avaamassa kilpailulle eikä osapuolilla ole kokemusta vahvistettavien ehtojen toimivuudesta avoimilla maakaasumarkkinoilla. Tästä syystä Energiavirasto katsoo tarkoituksen mukaiseksi, että tällä päätöksellä vahvistettavat järjestelmävastaavan maakaasun siirtoverkonhaltijan tasehallinnan ja vähittäismarkkinoiden taseselvityksen ehdot olisivat voimassa vuoden 2020 ajan.

Sovelletut säännökset

Valvontalaki 10 §,

Maakaasumarkkinalaki 29, 31, 32 (voimaan 1.1.2020), 57, 58,

Muutoksenhaku

Muutoksenhakua koskeva ohjeistus liitteenä.

Liitteet	Liite 1: Valitusosoitus Liite 2: Tasehallinnan ehdot Liite 3: Vähittäismarkkinan taseselvityksen ehdot
Jakelu	Gasum Oy
Tiedoksi	TEM Suomen Kaasunsiirtopalvelut Oy
Maksutta	

Valitusosoitus

Muutoksenhakuoikeus

Energiaviraston päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valituskelpoisella päätöksellä tarkoitetaan toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Valitusoikeus on sillä, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on Markkinaoikeus.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2.050 euroa. Tuomioistuinnak-sulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Valituskirjelmän sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- muutoksenhaun kohteena oleva päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä

- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu Energiavirastolle tai markkinaoikeudelle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei päämies ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa. Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ai-noastaan, jos valitusviranomainen niin määrää.

7 Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa Markkinaoikeudelle, jonka osoite on:

Markkinaoikeus

Radanrakentajantie 5

00520 Helsinki

Faksi: 029 56 43300

Sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Liite 2

Tasehallinnan ehdot

Sisällysluettelo

1	TASEHALLINNAN EHDOT	3
2	MÄÄRITELMÄT	3
3	SUOMEN KAASUJÄRJESTELMÄN TASEHALLINTA.....	5
4	TASEVASTAAVAN VASTUUT	6
4.1	Luottokelpoisuusvaatimukset	6
5	TASEHALLINTAPALVELUT	6
6	TIEDONANTOVELVOITTEET JA TASESELVITYSTIETOJEN RAPORTOINTI.....	7
6.1.1	Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tiedonantovelvollisuudet Tasevastaavaa kohtaan ennen kaasutoimituspäivää	7
6.1.2	Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tiedonantovelvollisuudet Tasevastaavia kohtaan kaasutoimituspäivän aikana	7
6.1.3	Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tasehallintatoimenpiteet kaasutoimituspäivän aikana.....	7
6.2	Alustava taseselvitys kaasutoimituspäivänä D+1...M+5D	8
6.3	Lopullinen taseselvitys M+6D	8
6.4	Ensimmäinen ja toinen korjaus.....	8
7	TASEKAASUKAUPPA	9
7.1.1	Tasekaasun hinnan määräytymisperusteet.....	9
7.2	Maksut ja hyvitykset	11
7.3	Laskutus.....	11
8	TIETOJEN LUOTTAMUKSELLISUUS.....	11
9	TASEHALLINNAN EHTOJEN MUUTOKSET.....	11
10	YLIVOIMAINEN ESTE.....	11
11	VAHINKOJEN KORVAAMINEN.....	12

1 Tasehallinnan ehdot

Näitä järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan Tasehallinnan ehtoja sovelletaan järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ja tasevastaavan shipperin tai traderin (jäljempänä 'Tasevastaava'), väliseen tasehallintapalveluun ja ne ovat kiinteä osa shipperin tai traderin ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan välistä Shipperin ja traderin puitesopimusta.

2 Määritelmät

Biokaasun syöttöpiste on kaasujärjestelmän fyysinen piste, jossa verkkoon syötettävän jalostetun biokaasun mittausjärjestelmä sijaitsee.

Biokaasun verkkoonsyöttäjä on markkinaosapuoli, joka syöttää jalostettua biokaasua verkkoon ja solmii sopimuksen shipperin kanssa biokaasun syöttämiseksi Suomen kaasujärjestelmään.

Ei-päivittäin luettava käyttöpaikka on käyttöpaikka, jonka määränjako osapuolten välillä suoritetaan ei-päivittäin luettavan kulutuksen sääntöjen mukaisesti. Ei-päivittäin luettava käyttöpaikka voi olla harvemmin kuin päivittäin luettava käyttöpaikka tai käyttöpaikka, jota ei mitata lainkaan.

Ennustettu tasepoikkeama on järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ennuste koko järjestelmän tasepositiolla kaasutoimituspäivän lopussa perustuen kaikkien taseryhmien hyväksytyihin nominaatioihin syöttö- ja ottopisteissä, ennustettuun biokaasun verkkoon syöttöön ja ennustettuun kulutukseen ottovyöhykkeellä plus/miinus kaasumäärä, josta järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on käynyt kauppaa Kaasupörssissä tasapainottaakseen järjestelmää ko. kaasutoimituspäivänä.

Ensimmäinen korjaus on korjaus, joka tehdään toimituskuukautta seuraavana kolmantena kuukautena ja perustuu lopullisen taseselvityksen jälkeen korjattuihin mittaustietoihin.

Hyväksytyt nominaatio on nominaatio tai renominaatio, jonka järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on joko hyväksynyt sellaisenaan tai pienennettynä.

Jakeluverkko on paikallinen tai alueellinen maakaasuputkisto, jonka kautta maakaasua kuljetetaan vähennetyllä paineella, mukaan lukien maakaasun paikalliseen jakeluun pääasiallisesti käytettävät korkeapaineputkistojen osat.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on Energiaviraston järjestelmävastaavaksi siirtoverkonhaltijaksi määräämä siirtoverkonhaltija.

Kaasukuukausi on ajanjakso, joka alkaa kalenterikuukauden ensimmäisen kaasutoimituspäivän alussa ja päättyy seuraavan kalenterikuukauden ensimmäisen kaasutoimituspäivän alkamiseen.

Kaasutoimituspäivä on ajanjakso alkaen klo 5.00 UTC (talviaikaan) tai klo 4.00 UTC (kesäaikaan) ja päättyen seuraavana vuorokautena klo 5.00 UTC (talviaikaan) tai klo 4.00 UTC (kesäaikaan).

Kaasupörssi on mikä tahansa Suomen maakaasujärjestelmässä toimiva markkinapaikka, joka on sopinut toiminnastaan Suomen markkina-alueella järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kanssa ja jossa maakaasun omistus siirtyy yhdeltä shipperiltä tai traderilta toiselle kaasupörssin välittämien kauppohen välityksellä.

Käyttöpaikka on tosiasiallinen piste, johon maakaasua toimitetaan loppukäyttäjälle maakaasujärjestelmässä.

Loppukäyttjä on siirto- tai jakeluverkkoon liittynyt osapuoli, joka ostaa kaasua omaan käyttöönsä.

Markkinaosapuolia ovat shipperit, traderit, vähittäismyyjät, siirtoverkon loppukäyttäjät ja biokaasun verkkoonsyöttäjät.

Markkinaosapuolirekisteri on rekisteri, johon kaikkien shipperien, traderien, vähittäismyyjien, siirtoverkon loppukäyttäjien, biokaasun verkkoonsyöttäjien, jakeluverkonhaltijoiden ja siirtoverkonhaltijoiden on rekisteröidyttävä.

Neutraali kaasunhinta on Kaasupörssin päivänsisäisten tuotteiden painotettu keskihinta kaasutoimituspäivän aikana. Jos Kaasupörssin päivänsisäisten tuotteiden painotettua keskihintaa ei pystytä määrittämään, käytetään neutraalina kaasunhintaan järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kilpailuttamien tasehallintapalvelusopimusten päiväkohtaista painotettua keskihintaa.

Nominaatio on shipperin järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle antama ilmoitus suunnittelemaastaan maakaasumäärästä, jonka shipper aikoo syöttää tai ottaa kaasujärjestelmästä tietysä fyysisessä tai virtuaalisessa pisteessä.

Ottopiste on fyysinen piste, jossa maakaasun siirtäminen siirtoverkossa päättyy ja jossa järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija kapasiteettisopimuksen mukaisesti luovuttaa maakaasun shipperille.

Ottovyöhyke käsittää Suomen kaasujärjestelmään liittyneet loppukäyttäjät.

Portaali on järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan internet-pohjainen käyttöliittymä järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan sähköisille palveluille, jotka edellyttävät käyttäjältä kirjautumista ja pääsyoikeussopimuksen solmimista järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kanssa.

Puitesopimukset tarkoittavat shipperin, traderin, siirtoverkon loppukäyttäjän, biokaasun verkkoonsyöttäjän ja vähittäismyyjän puitesopimuksia, jotka em. osapuolet solmivat järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kanssa ja jossa osapuolet sitoutuvat noudattamaan näitä koskevia markkinasääntöjä ja muita järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ko. markkinaosapuolta koskevia ehtoja.

Päivittäin luettava käyttöpaikka on käyttöpaikka, jonka kulutus selvitetään osapuolten välillä päivittäin luettavan mitatun kulutuksen sääntöjen perusteella.

Shipper on elinkeinonharjoittaja, joka on rekisteröitynyt markkinaosapuolirekisteriin ja jolle verkonhaltija siirtää kaasumääriä siirto- ja jakeluverkoissa kapasiteettisopimusten ja Kaasunsiirron sääntöjen mukaisesti. Shipper voi toimia taseryhmän tasevastaavana tai shipperin on oltava jäsenenä toisen tasevastaavan shipperin tai traderin taseryhmässä. Shipper voi myös toimia vähittäismyyjänä, biokaasun verkkoonsyöttäjänä, siirtoverkon tai jakeluverkon loppukäyttäjänä ja/tai traderina.

Siirtoverkon loppukäyttäjä on elinkeinonharjoittaja, joka kuluttaa ja toimittaa maakaasua siirtoverkkoon liitetyissä käyttöpaikoissa.

Suomen kaasujärjestelmän muodostavat siirtoverkko, yhdysputket vierekkäisiin maakaasujärjestelmiin sekä siirtoverkkoon liitetyt jakeluverkot Suomessa.

Syöttöpiste on fyysinen piste, jossa shipper syöttää maakaasua siirtoverkkoon vierekkäisestä maakaasujärjestelmästä tai biokaasua siirto- tai jakeluverkkoon ja josta siirto Suomen maakaasujärjestelmässä alkaa.

Taseryhmä on joukko syöttö- ja ottopisteitä, jotka on yhdistetty samaan tasehallintasalkkuun syöttöjen ja ottojen netottamiseksi ja kaupankäynnin selvittämiseksi.

Tasevastaava shipper tai trader on taseryhmää hallinnoiva shipper tai trader, joka vastaa taseryhmän taseesta suhteessa järjestelmävastaavaan siirtoverkonhaltijaan ja siten yksin ko. taseryhmästä kaikista tasevastuuseen kuuluvista oikeuksista ja velvollisuuksista.

Toinen korjaus on korjaus, joka tehdään joka huhtikuussa edeltävän kalenterivuoden kaikille 12 toimituskuukaudelle ja joka perustuu ensimmäisen korjauksen jälkeen toimitettuihin viimeisimpiin korjattuihin mittaus tietoihin.

Trader on markkinaosapuoli, joka harjoittaa tukkukaupankäyntiä kaasusta, mutta ei solmi kapasiteettisopimuksia siirtoverkonhaltijan kanssa eikä käy kapasiteetista jälkimarkkinakauppaa. Shipperinä toimivalla osapuolella on automaattisesti oikeus toimia samalla traderina.

3 Suomen kaasujärjestelmän tasehallinta

Tasevastaavan taseryhmän shippereiden ja tradereiden on toimitettava Suomen kaasujärjestelmään jokaisena kaasutoimituspäivänä Imatran, Balticconnectorin ja biokaasun syöttöpisteissä sekä syöttönä virtuaalisessa kauppapaikassa tai kaasupörssin välittämänä yhteenlaskettu päiväkohtainen kaasumäärä, joka vastaa sitä yhteenlaskettua kaasumäärää, jonka taseryhmän shipperit ja traderit ovat ottaneet järjestelmästä ottovyöhykkeellä, ottona virtuaalisessa kauppapaikassa tai kaasupörssin välittämänä ja Balticconnectorin ottopisteessä samana kaasutoimituspäivänä.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija vastaa Suomen maakaasujärjestelmän tasehallinnasta ja järjestelmäpalveluista kokonaisuutena sekä Tasevastaavan tasepoikkeamien neutraloinnista jokaisen kaasutoimituspäivän lopussa.

4 Tasevastaavan vastuut

Tasevastaava vastaa taseryhmänsä jäsenten virtuaalisten ja/tai fyysisten syöttöjen ja ottojen tasapainottamisesta siten, että järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on tasapainotettava järjestelmää tasehallintatoimenpitein mahdollisimman vähän.

Tasevastaavan on ilmoitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle kaikista taseryhmän jäseninä toimivista shippereistä ja tradereista.

Shipperillä tai traderilla on oltava voimassa oleva Shipperin ja traderin puitesopimus toimiakseen tasevastaavana.

4.1 Luottokelpoisuusvaatimukset

Tasevastaavan on asetettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle vakuus, jonka arvo kattaa tasevastaavan kunakin ajanhetkenä avoimena olevat laskut tasepoikkeamamaksuista ja arvioidut tasevastaavalta laskuttamatta olevat tasepoikkeamamaksut sisältäen 10 % varmuusmarginaalin tasepoikkeamamaksujen kuukausivaihtelulle.

5 Tasehallintapalvelut

Tasevastaavan on suoritettava maksu järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle tai tällä on oikeus saada hyvitys järjestelmävastaavalta siirtoverkonhaltijalta taseryhmänsä päiväkohtaisesta tasepoikkeamasta jokaiselta kaasutoimituspäivältä taseryhmän tasepoikkeaman suunnasta (positiivinen/negatiivinen) riippuen. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija laskee kaasutoimituspäivän tasepoikkeaman kullekin taseryhmälle seuraavasti:

$$\text{Tasepoikkeama} = \text{syötöt} - \text{otot}$$

Taseryhmän päiväkohtaiset tasepoikkeamamaksut lasketaan kertomalla taseryhmän päiväkohtainen tasepoikkeama sovellettavalla tasekaasun hinnalla. Päiväkohtainen tasepoikkeama perustuu lopullisen taseselvityksen tuloksiin.

Päiväkohtaisen tasepoikkeamamaksun suunta määräytyy seuraavasti:

- a) mikäli taseryhmän kaasutoimituspäivän päiväkohtainen tasepoikkeama on positiivinen, Tasevastaavan katsotaan myyneen tasepoikkeamaa vastaavan määrän kaasua järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle ja sillä on siten oikeus saada järjestelmävastaavalta siirtoverkonhaltijalta hyvitys päiväkohtaisesta tasepoikkeamasta; sekä
- b) mikäli taseryhmän päiväkohtainen tasepoikkeama on negatiivinen, Tasevastaavan katsotaan ostaneen tasepoikkeamaa vastaavan määrän kaasua järjestelmävastaavalta siirtoverkonhaltijalta ja Tasevastaavan tulee siten suorittaa järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle maksu.

6 Tiedonantovelvoitteet ja taseselvitystietojen raportointi

6.1.1 Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tiedonantovelvollisuudet Tasevastaavaa kohtaan ennen kaasutoimituspäivää

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on toimitettava kullekin Tasevastaavalle ennuste tämän taseryhmän jäsenten ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kaasutoimituspäivän yhteenlasketusta odotetusta kulutuksesta muodossa kWh/d kaasutoimituspäivää edeltävänä kaasutoimituspäivänä D-1 klo 12.00 UTC (talviaikaan) tai 11.00 UTC (kesäaikaan) mennessä.

6.1.2 Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tiedonantovelvollisuudet Tasevastaavia kohtaan kaasutoimituspäivän aikana

Kaasutoimituspäivän alkuun klo 5.00 UTC (talviaikaan) tai klo 4.00 UTC (kesäaikaan) mennessä järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija julkaisee portaalissaan kaasujärjestelmän vihreän vyöhykkeen ko. kaasutoimituspäiväksi. Vihreä vyöhyke kuvaa sitä aluetta, jolla järjestelmän kaasutoimituspäivän ennustettu tasepoikkeama saa kaasutoimituspäivän sisällä vaihdella ennen kuin järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija suorittaa kaasutoimituspäivän sisäisiä tasehallintatoimenpiteitä ostamalla tai myymällä kaasua kaasupörssissä.

Kaasutoimituspäivänä klo 5.45 UTC (talviaikaan) tai klo 4.45 UTC (kesäaikaan) alkaen järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija julkaisee portaalissaan kaasujärjestelmän ennustetun tasepoikkeaman kaasutoimituspäivälle sekä päivittää tätä ennustetta tunneittain klo 1.45 UTC (talviaikaan) tai klo 0.45 UTC (kesäaikaan) saakka.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija lähettää kullekin Tasevastaavalle tiedot tämän taseryhmän jäsenkohtaisista tuntikohtaisista biokaasun verkkoon syötöistä siirtoverkossa ja tuntikohtaisista kulutuksista taseryhmään kuuluvien siirtoverkon loppukäyttäjien käyttöpaikoilla. Tiedot toteutuneista siirtomääristä toimitetaan seuraavaan tasatuntiin mennessä kunkin toimitustunnin päättymisen jälkeen. Kaasutoimituspäivän ensimmäisen tunnin kulutustiedot ovat siten saatavilla klo 7.00 UTC (talviaikaan) tai 6.00 UTC (kesäaikaan) mennessä ja viimeisen klo 7.00 UTC (talviaikaan) tai 6.00 UTC (kesäaikaan) kaasutoimituspäivänä D+1. Jokainen päivitys kattaa kaasumäärät kaasutoimituspäivän D alusta alkaen.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija lähettää ennusteet Tasevastaaville näiden taseryhmään kuuluvien jäsenten ei-päivittäin luettavia käyttöpaikkoja koskevasta kaasutoimituspäivän ennusteesta kaasutoimituspäivänä D klo 13.00 UTC (talviaikaan) tai klo 12.00 UTC (kesäaikaan) mennessä.

6.1.3 Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tasehallintatoimenpiteet kaasutoimituspäivän aikana

Jos kaasujärjestelmän kaasuntoimituspäivän ennustettu tasepoikkeama on keltaisella vyöhykkeellä, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi käydä kauppaa kaasupörssissä. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi käydä kauppaa päivänsisäisillä tuotteilla osittain tai kokonaan siitä kaasumäärästä, joka vastaa erotusta järjestelmän viimeisimmän kaasutoimituspäivän ennustetun

tasepoikkeaman ja sen kaasumäärän välillä, johon vihreän ja keltaisen vyöhykkeen raja on määritelty. Erotus pyöristetään pienimpään mahdolliseen kaasupörssin mahdollistamaan kaupankäyntiyksikköön. Niin pitkään kuin järjestelmän ennustettu tasepoikkeama on keltaisella vyöhykkeellä, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi käydä kauppaa kaasupörssissä joka tunti alkaen klo 9.00 UTC (talviaikaan) tai klo 8.00 UTC (kesäaikaan) kaasutoimituspäivän viimeisen toimitustunnin alkamiseen saakka.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija julkaisee portaalissaan tiedot järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kaasupörssissä solmimien kauppojen korkeimmasta ostohinnasta ja alhaisimmasta myyntihinnasta.

6.2 Alustava taseselvitys kaasutoimituspäivänä D+1...M+5D

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa jokaisen kaasutoimituspäivän D+1 klo 12.00 UTC (talviaikaan) ja klo 11.00 UTC (kesäaikaan) mennessä kullekin Tasevastaavalle ensimmäisen alustavan taseselvityksen tulokset edeltävältä kaasutoimituspäivältä D siirtoverkon validoituihin mittaustietoihin ja shipperien laskennallisiin toimitusosuuksiin jakeluverkoissa perustuen.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltija julkaisee jokaisen kaasutoimituspäivän D+1 klo 12.00 UTC (talviaikaan) ja klo 11.00 UTC (kesäaikaan) mennessä järjestelmän tasepoikkeaman edeltävältä kaasutoimituspäivältä D validoituihin mittaustietoihin perustuen.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija päivittää kaasukuukauden kaasutoimituspäivien alustavan taseselvityksen tuloksia päivittäin siihen saakka, kunnes lopullisen taseselvityksen tulokset ovat saatavilla. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa kaasutoimituspäivästä D+2 alkaen klo 15.00 UTC (talviaikaan) ja klo 14.00 UTC (kesäaikaan) mennessä kullekin Tasevastaavalle alustavan taseselvityksen tulokset kaasutoimituspäivältä D validoituihin mittaustietoihin perustuen.

6.3 Lopullinen taseselvitys M+6D

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa jokaisen kaasukuukauden M+1 kuudentena kaasutoimituspäivänä klo 8.00 UTC (talviaikaan) ja klo 7.00 UTC (kesäaikaan) mennessä kullekin Tasevastaavalle lopullisen taseselvityksen tulokset edeltävän kaasukuukauden M kaikilta kaasutoimituspäiviltä D validoituihin mittaustietoihin perustuen.

6.4 Ensimmäinen ja toinen korjaus

Tasevirheitä korjataan jokaisen toimituskuukauden osalta kaksi kertaa. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija suorittaa ensimmäisen korjauskierroksen kolmantena kaasukuukautena toimituskuukauden jälkeen (esim. joulukuun ensimmäinen korjauslaskenta suoritetaan maaliskuussa) ja toinen toimituskuukautta seuraavan kalenterivuoden huhtikuussa kaikille edeltävän kalenterivuoden 12 toimituskuukaudelle. Tämän jälkeen tasevirheitä ei markkinaosapuolten välillä enää korjata muutoin kuin poikkeussyistä tai osapuolten kahdenvälisellä sopimuksella.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija toimittaa tasevirheiden korjauslaskennan tulokset (korjatut taselaskentatulokset, joiden perusteella osapuoli voi määrittää tasevirheensä) markkinaosapuolille näiden välistä korjauslaskutusta varten. Lopullisen taseselvityksen tuloksia ei muuteta korjauslaskennan seurauksena.

7 Tasekaasukauppa

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ennustaa järjestelmän tasepoikkeamaa päivänsisäisesti. Aluetta, jolla järjestelmän ennustettu tasepoikkeama kaasutoimituspäivän saa kaasutoimituspäivän sisällä vaihdella ennen kuin järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija suorittaa kaasutoimituspäivän sisäisiä tasehallintatoimenpiteitä ostamalla tai myymällä kaasua kaasupörssissä, kutsutaan vihreäksi vyöhykkeeksi. Jos kaasujärjestelmän kaasuntoimituspäivän ennustettu tasepoikkeama ei pysy vihreällä vyöhykkeellä ja siirtyy nk. keltaiselle vyöhykkeelle, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi käydä kauppaa kaasupörssissä järjestelmän ennustetun tasepoikkeaman pienentämiseksi.

7.1.1 Tasekaasun hinnan määräytymisperusteet

- i) Vihreä vyöhyke koko kaasutoimituspäivän ajan

Jos järjestelmän ennustettu tasepoikkeama kaasutoimituspäivän aikana sekä järjestelmän lopullinen tasepoikkeama pysyvät vihreällä vyöhykkeellä, taseryhmän päiväkohtaisen tasekaasun hintana käytetään mukautettua neutraalia kaasunhintaa askeleen 1 mukaisesti, joka on esitetty järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnastossa.

- ii) Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija käy kauppaa ja keltainen vyöhyke kaasutoimituspäivän aikana

Jos järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija käy kauppaa kaasupörssissä kaasupäivän aikana, koska järjestelmän ennustettu tasepoikkeama on keltaisella vyöhykkeellä kaasutoimituspäivän aikana, taseryhmän päiväkohtainen tasekaasun hinta määräytyy joko:

- a) järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kaupankäynnissä toteutuneesta päivänsisäisen tuotteen marginaalihinnasta (osto ja/tai myyntihinta) kaasupörssissä tai
- b) mukautetusta neutraalista kaasunhinnasta askeleen 1 mukaisesti, kuten esitetty järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnastossa, ellei järjestelmän lopullinen tasepoikkeama ollut keltaisella vyöhykkeellä, jolloin käytetään mukautusta askeleen 2 mukaisesti, kuten esitetty järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnastossa.

Jos taseryhmän päiväkohtainen tasepoikkeama on positiivinen ja järjestelmän ennustettu tasepoikkeama oli positiivinen silloin, kun järjestelmävastaava

siirtoverkonhaltija kävi kauppaa kaasupörssissä tasapainottaakseen järjestelmää, taseryhmän tasekaasulle käytetään edellä esitetyistä hinnoista alinta, joka kuitenkin saa olla alimmillaan 65 % neutraalista kaasunhinnasta. Jos taseryhmän päiväkohtainen tasepoikkeama on negatiivinen ja järjestelmän ennustettu tasepoikkeama oli negatiivinen, kun järjestelmävastaava kävi kauppaa kaasupörssissä tasapainottaakseen järjestelmää, taseryhmän tasekaasun hintana käytetään korkeinta edellä esitetyistä hinnoista, joka kuitenkin saa olla enimmillään 135 % neutraalista kaasunhinnasta.

Jos taseryhmän päiväkohtainen tasepoikkeama on positiivinen ja järjestelmän ennustettu tasepoikkeama oli negatiivinen silloin, kun järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija kävi kauppaa kaasupörssissä tasapainottaakseen järjestelmää, tasekaasun ostolle taseryhmältä käytetään askeleen 1 mukautettua neutraalia kaasunhintaa, kuten esitetty järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnastossa. Jos taseryhmän päiväkohtainen tasepoikkeama on negatiivinen ja järjestelmän ennustettu tasepoikkeama oli positiivinen, kun järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija kävi kauppaa kaasupörssissä tasapainottaakseen järjestelmää, tasekaasun myynnille taseryhmälle käytetään askeleen 1 mukautettua neutraalia kaasunhintaa, kuten esitetty järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnastossa.

Jos taseryhmän päiväkohtainen tasepoikkeama on positiivinen ja järjestelmän ennustettu tasepoikkeama oli sekä positiivinen että negatiivinen, kun järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija kävi kauppaa kaasupörssissä kaasutoimituspäivän aikana tasapainottaakseen järjestelmää, taseryhmän tasekaasun ostolle käytetään alinta edellä esitetyistä hinnoista. Jos taseryhmän päiväkohtainen tasepoikkeama on negatiivinen ja järjestelmän ennustettu tasepoikkeama oli sekä positiivinen että negatiivinen, kun järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija kävi kauppaa kaasupörssissä kaasutoimituspäivän aikana tasapainottaakseen järjestelmää, taseryhmälle myydään tasekaasua käyttäen korkeinta edellä esitetyistä hinnoista.

- iii) Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ei käy kauppaa ja keltainen vyöhyke kaasutoimituspäivän lopussa

Jos tasevastaavan päiväkohtainen tasepoikkeama on positiivinen, järjestelmän lopullinen tasepoikkeama on negatiivinen ja on keltaisella vyöhykkeellä kaasutoimituspäivän lopussa ja järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ei ole käynyt kauppaa kaasupörssissä tasapainottaakseen järjestelmää, taseryhmän tasekaasulle käytetään askeleen 1 mukautettua neutraalia kaasunhintaa, kuten esitetty järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnastossa. Jos taseryhmän päiväkohtainen tasepoikkeama on negatiivinen, järjestelmän lopullinen tasepoikkeama on positiivinen ja keltaisella vyöhykkeellä kaasutoimituspäivän lopussa, eikä järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ole käynyt kauppaa kaasupörssissä tasapainottaakseen järjestelmää, tasekaasu myydään taseryhmälle käyttäen askeleen 1 mukautettua neutraalia kaasunhintaa.

Jos taseryhmän päiväkohtainen tasepoikkeama on positiivinen, järjestelmän lopullinen tasepoikkeama on positiivinen ja keltaisella vyöhykkeellä kaasutoimituspäivän lopussa, eikä järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ole käynyt kauppaa kaasupörssissä tasapainottaakseen järjestelmää päivän aikana, taseryhmältä ostetaan tasekaasua käyttäen askeleen 2 mukautettua neutraalia kaasunhintaa, kuten esitetty järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnastossa. Jos taseryhmän päiväkohtainen tasepoikkeama on negatiivinen, järjestelmän lopullinen tasepoikkeama on negatiivinen ja keltaisella vyöhykkeellä kaasutoimituspäivän lopussa, eikä järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ole käynyt kauppaa kaasupörssissä tasapainottaakseen järjestelmää, taseryhmälle myydään tasekaasua käyttäen askeleen 2 mukautettua neutraalia kaasunhintaa.

7.2 Maksut ja hyvitykset

Tasehallinnan ehtojen mukaisten tasehallintaan liittyvien maksujen ja hyvitysten yksikköhinnat on esitetty voimassa olevassa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnastossa.

7.3 Laskutus

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan tasehallintapalveluihin liittyvien maksujen laskutuskausi on kaasukuukausi.

Kaikkien laskujen (hyvitys tai maksu) maksuaika on neljätoista (14) päivää laskun päiväyksestä. Ylijalalta peritään kulloinkin voimassa oleva yleisen korkolain mukainen viivästyskorke.

8 Tietojen luottamuksellisuus

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltijan ja Tasevastaavan on käsiteltävä toisiltaan saamiaan luottamukselliseksi määriteltyjä tietoja luottamuksellisesti ja olemaan luovuttamatta luottamuksellisia tietoja kolmannen osapuolen käyttöön ilman toisen osapuolen etukäteistä kirjallista suostumusta.

9 Tasehallinnan ehtojen muutokset

Näiden Tasehallinnan ehtojen muutokset astuvat voimaan Energiaviraston hyväksynnän jälkeen. Muutoksista järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa kirjallisesti viimeistään yhtä (1) kuukautta ennen muutoksen voimaantuloa.

10 Ylivoimainen este

Järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on oikeus ylivoimaisen esteen (force majeure) sattuessa rajoittaa tasehallintapalvelua tai keskeyttää se kokonaan.

Ylivoimaiseksi esteeksi katsotaan sellainen tapahtuma, jota järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ei ole voinut estää kohtuullista huolellisuutta noudattaen ja joka tekee järjestelmävastaavan

siirtoverkonhaltijan tasehallintapalvelun suorittamisen mahdottomaksi tai vaikeuttaa sitä olennaisesti tai tekee sen taloudellisesti tai muuten kohtuuttomaksi.

Ylivoimaisia esteitä ovat sota, sisäiset levottomuudet, ilkeävalta, sabotaasi, räjähdys, tulipalo, tulva, rajumyrsky tai muu poikkeuksellinen sääolosuhde, yleinen liikenteen keskeytyminen, lakko tai avainryhmän työnseisaus, työnantajajärjestön määräämä työsulku, viranomaisten toimenpide tai muu vaikutuksiltaan yhtä merkittävä ja epätavallinen syy. Ylivoimaiseksi esteeksi katsotaan myös edellä mainituista syistä johtuva maahantuonnin keskeytyminen sekä sellainen siirtojärjestelmän häiriö tai vaurioituminen, johon kaasumarkkinan yleisesti sovellettavilla periaatteilla ei ole voitu kohtuudella varautua.

Ylivoimaisen esteen ilmaantumisesta samoin kuin sen poistumisesta järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa Tasevastaavalle viivytyksettä.

11 Vahinkojen korvaaminen

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ei ole vastuussa vahingosta, joka on aiheutunut Tasehallinnan ehtojen piiriin kuuluvasta suorituksesta, ellei vahingon osoiteta aiheutuneen järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan, Tasevastaavan tai jommankumman edellä mainitun osapuolen toimeksiannosta toimivan tuottamuksesta, jota ei voida pitää vähäisenä.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ja tasevastaava eivät ole vastuussa toisilleen epäsuorista tai välillisistä vahingoista kuten esimerkiksi saamatta jääneestä voitosta tai kolmannelle osapuolelle maksamista vahingonkorvauksista eikä muistakaan seurannaisvahingoista, ellei vahinkoa ole aiheutettu tahallisesti tai törkeällä tuottamuksella taikka salassapitovelvoitteen rikkomisella.

Liite 3

Vähittäismarkkinan taseselvityksen ehdot

Sisällysluettelo

1	VÄHITTÄISMARKKINAN TASESELVITYKSEN EHDOT	3
2	MÄÄRITELMÄT	3
3	JAKELUVERKONHALTIJAN REKISTERÖINTI	5
4	TIEDONVAIHDON TESTAAMINEN.....	5
5	KÄYTTÖPAIKKAREKISTERI, MITTAAMINEN JA TIEDONVAIHTO.....	5
5.1	Käyttöpaikkarekisteritietojen ylläpito.....	5
5.1.1	Päivittäin ja ei-päivittäin luettavat käyttöpaikat.....	6
5.1.2	Biokaasun syöttöpisteet.....	6
6	EI-PÄIVITTÄIN LUETTAVIEN KÄYTTÖPAIKKOJEN KULUTUSENNUSTEET	6
7	MITTAUSTIETOJEN LUENTA.....	7
7.1.1	Päivittäin luettava kulutus ja biokaasun verkkoon syöttö	7
7.1.2	Ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen mittaustiedot.....	7
7.2	Päivittäin luettavien mittaustietojen ilmoittaminen.....	8
7.2.1	Mittauslaitteiston tarkastaminen	9
8	TASESELVITYSTIETOJEN ILMOITTAMINEN JAKELUVERKONHALTIJALLE	10
8.1	Alustava taseselvitys	10
8.2	Lopullinen taseselvitys	10
8.3	Mittaus- ja käyttöpaikkarekisteritietojen korjaaminen.....	10
9	KESKITETYN TIEDONVAIHDON MAKSUT JAKELUVERKONHALTIJALLE	11

1 Vähittäismarkkinan taseselvityksen ehdot

Näitä Vähittäismarkkinan taseselvityksen ehtoja sovelletaan järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ja jakeluverkonhaltijan välillä jakeluverkkojen taseselvityksen suorittamiseksi keskitetyssä tiedonvaihdossa ja ne ovat kiinteä osa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ja jakeluverkonhaltijan välistä Yhteistyösopimusta.

2 Määritelmät

Arkipäivällä tarkoitetaan mitä tahansa kaasutoimituspäivää maanantaista (alkaen klo 5.00 UTC talviaikaan tai 4.00 UTC kesäaikaan) perjantaihin (alkaen klo 5.00 UTC talviaikaan tai 4.00 UTC kesäaikaan) lukuun ottamatta itsenäisyyspäivää, vapunpäivää, jouluaattoja, juhannusaattoja ja muuta arkipäiväksi sattuvaa pyhäpäivää.

Biokaasun syöttöpiste on kaasujärjestelmän fyysinen piste, jossa verkkoon syötettävän jalostetun biokaasun kaasunmittausjärjestelmä sijaitsee.

Biokaasun verkkoonsyöttäjä on markkinaosapuoli, joka syöttää jalostettua biokaasua verkkoon ja solmii sopimuksen shipperin kanssa biokaasun syöttämiseksi Suomen kaasujärjestelmään.

Ei-päivittäin luettava käyttöpaikka on käyttöpaikka, jonka määränjako osapuolten välillä suoritetaan ei-päivittäin luettavan kulutuksen sääntöjen mukaisesti. Ei-päivittäin luettava käyttöpaikka voi olla harvemmin kuin päivittäin luettava tai ei-mitattu käyttöpaikka.

GSRN (Global Service Relation Number) on tunnus, joka jokaisella käyttöpaikalla (käyttöpaikkanumero) on oltava, jotta käyttöpaikka voidaan identifioida tiedonvaihdossa. GSRN-tunnus annetaan myös asiakassalkulle, jäännöskulutuksen asiakassalkulle ja biokaasusalkulle.

Jakeluverkko on paikallinen tai alueellinen maakaasuputkisto, jonka kautta maakaasua kuljetetaan vähennetyllä paineella, mukaan lukien maakaasun paikalliseen jakeluun pääasiallisesti käytettävät korkeapaineputkistojen osat.

Jakeluverkonhaltija on elinkeinonharjoittaja, joka harjoittaa jakelutoimintaa ja on vastuussa jakeluverkon käytöstä, ylläpidosta ja kehittämisestä toiminta-alueellaan, sen yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset kaasun jakeluvaatimukset pitkällä aikavälillä.

Jakeluverkon loppukäyttäjä on jakeluverkkoon liittyneen käyttöpaikan asiakas, joka ostaa maakaasua omaan käyttöönsä. Jakeluverkon loppukäyttäjä voi olla kuluttaja tai muu kaasun loppukäyttäjä.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on Energiaviraston järjestelmävastaavaksi siirtoverkonhaltijaksi määräämä siirtoverkonhaltija.

Jäännöskulutuksen asiakassalkku on toimitusvelvollisen vähittäismyyjän asiakassalkku, joka koostuu tietyn jakeluverkon loppukäyttäjien ei-päivittäin luettavista käyttöpaikoista, joihin ko. vähittäismyyjällä on voimassa oleva myyntisopimus, sekä jakeluverkon häviöistä.

Kaasukuukausi on ajanjakso, joka alkaa kalenterikuukauden ensimmäisen kaasutoimituspäivän alussa ja päättyy seuraavan kalenterikuukauden ensimmäisen kaasutoimituspäivän alkamiseen.

Kaasumarkkinan menettelytapa- ja tiedonvaihto-ohje on järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ohje markkinaosapuolille ja jakeluverkonhaltijoille kaasumarkkinalla sovellettavista menettelytavoista ja tiedonvaihdon teknisistä vaatimuksista.

Kaasunmittausjärjestelmä tarkoittaa kaasun mittauslaitteistoa, joka sisältää määramittauksen ja tarvittaessa laadun analysoinnin sekä mittautustietojen tallentamisen, kunnes mittautustiedot luetaan joko etäluennalla tai manuaalisesti.

Kaasun mittaussuositukset ovat markkinaosapuolien keskenään sopimat suositukset mittautustietojen keräämiselle, käsittelemiselle ja välittämiselle. Suosituksissa huomioidaan lainsäädännön ja järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan asettamat vaatimukset.

Kaasutoimituspäivä on ajanjakso alkaen klo 5.00 UTC (talviaikaan) tai klo 4.00 UTC (kesäaikaan) ja päättyen seuraavana vuorokautena klo 5.00 UTC (talviaikaan) tai klo 4.00 UTC (kesäaikaan).

Kuluttajalla tarkoitetaan kuluttajansuojalain (38/1978) 1 luvun 4 §:ssä tarkoitettua kuluttajaa, joka hankkii kulutushyödykkeen pääasiassa muuhun tarkoitukseen kuin harjoittamaansa elinkeinotoimintaa varten.

Käyttöpaikka on tosiasiallinen piste, johon kaasua toimitetaan loppukäyttäjälle kaasujärjestelmässä.

Käyttöpaikkarekisteri on järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ylläpitämä rekisteri, jossa säilytetään tietoja jakeluverkkojen käyttöpaikoista ja biokaasun syöttöpisteistä.

Markkinaosapuolia ovat shipperit, vähittäismyyjät, siirtoverkon loppukäyttäjät, traderit ja biokaasun verkkoosyöttäjät.

Markkinaosapuolirekisteri on rekisteri, johon kaikkien shipperien, traderien, vähittäismyyjien, siirtoverkon loppukäyttäjien, biokaasun verkkoosyöttäjien, jakeluverkonhaltijoiden ja siirtoverkonhaltijoiden on rekisteröidyttävä. Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija on vastuussa markkinaosapuolirekisterin ylläpitämisestä ja kehittämisestä.

Päivittäin luettava käyttöpaikka on käyttöpaikka, jonka kulutus selvitetään osapuolten välillä päivittäin luettavan mitatun kulutuksen sääntöjen perusteella.

Rajapiste on fyysinen piste, jossa maakaasun siirto siirtoverkon läpi päättyy poistoventtiilissä/laipassa, joka sijaitsee siirtoverkon mittaus- ja säätöaseman jälkeen, ja jossa kaasuputkilijan haltija vaihtuu järjestelmävastaavasta siirtoverkonhaltijasta jakeluverkonhaltijaan.

Rekisteröity käyttäjä on luonnollinen tai oikeushenkilö, joka käyttää maakaasua verottomaan tarkoitukseen, ja joka on rekisteröitynyt verovelvolliseksi Verohallinnolle.

Shipper on elinkeinonharjoittaja, joka on rekisteröitynyt markkinaosapuolirekisteriin ja jolle verkonhaltija siirtää kaasumääriä siirto- ja jakeluverkoissa solmittujen kapasiteettisopimusten ja Kaasunsiirron sääntöjen mukaisesti. Shipper voi myös toimia traderina, vähittäismyyjänä, biokaasun verkkoonsyöttäjänä, siirtoverkon tai jakeluverkon loppukäyttäjänä.

Siirtoverkon loppukäyttäjä on elinkeinonharjoittaja, joka kuluttaa ja toimittaa maakaasua siirtoverkkoon liitetyissä käyttöpaikoissa.

Toimitussuhde on kaupallinen suhde shipperin ja vähittäismyyjän välillä vähittäismyyjän asiakassalkkuun, shipperin ja biokaasun verkkoonsyöttäjän välillä biokaasusalkkuun tai shipperin ja toimitusvelvollisen vähittäismyyjän välillä jäännöskulutuksen asiakassalkkuun.

Toimitusvelvollinen vähittäismyyjä on Maakaasumarkkinalain 44 pykälässä tarkoitettu vähittäismyyjä. Jos jakeluverkonhaltijan toiminta-alueella ei ole vähittäismyyjää, jolla on huomattava markkinavoima, toimitusvelvollisuus on sillä vähittäismyyjällä, jonka toimitetun maakaasun määrällä mitattu markkinaosuus toimitusvelvollisuuden piirissä olevien loppukäyttäjien hankkimasta maakaasusta on kyseisellä toiminta-alueella suurin.

Validoidut mittautiedot ovat kulutustietoja, joiden oikeellisuus on varmistettu verkonhaltijan toimesta määränjakoa varten.

Vähittäismyyjä on elinkeinonharjoittaja, joka toimittaa kaasua jakeluverkonhaltijan jakeluverkon kautta välittömästi loppukäyttäjille.

3 Jakeluverkonhaltijan rekisteröinti

Jakeluverkonhaltijan on rekisteröidyttävä järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ylläpitämään markkinaosapuolirekisteriin ja ylläpidettävä markkinaosapuolirekisterissä tietojaan ajantasaisina.

4 Tiedonvaihdon testaaminen

Jakeluverkonhaltijan on läpäistävä hyväksytysti järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan asettamat tiedonvaihtoa koskevat testit ennen kuin jakeluverkonhaltijan mittautustietoja voidaan vastaanottaa ja taseselvitystietoja toimittaa jakeluverkonhaltijalle ja vähittäismyyjille järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan keskitetystä tiedonvaihdosta.

5 Käyttöpaikkarekisteri, mittaaminen ja tiedonvaihto

5.1 Käyttöpaikkarekisteritietojen ylläpito

Jakeluverkonhaltijan on ylläpidettävä jakeluverkkonsa käyttöpaikkatietoja ajantasaisina järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ylläpitämässä käyttöpaikkarekisterissä.

5.1.1 Päivittäin ja ei-päivittäin luettavat käyttöpaikat

Jakeluverkonhaltijan tulee ylläpitää käyttöpaikkarekisterissä ajantasaisina seuraavia tietoja päivittäin luettavista käyttöpaikoista:

- a) käyttöpaikan GSRN-tunnus,
- b) käyttöpaikan osoite,
- c) onko käyttöpaikka päivittäin vai ei-päivittäin luettava,
- d) käyttöpaikan mittaustilanne,
- e) päivämäärä, josta alkaen käyttöpaikka statustieto on voimassa,
- f) käyttöpaikan statustieto, voiko käyttöpaikka vastaanottaa kaasua jakeluverkosta (on kytketty) vai ei (on katkaistu), on rakenteilla tai poistettu käytöstä
- g) nykyinen vähittäismyyjä,
- h) edellisen myyjänvaihdon päivämäärä ja
- i) arvioitu vuosikulutus.

Tämän lisäksi jakeluverkonhaltijan on ylläpidettävä käyttöpaikkarekisterissä ei-päivittäin luettaville käyttöpaikoille yllä esitetystä tiedoista kohdat a) – c). Käyttöpaikkarekisteriin ei tuoda lainkaan tietoja sellaisista ei-päivittäin luettavista käyttöpaikoista, joilla on vain kaasun liesikäyttöä.

5.1.2 Biokaasun syöttöpisteet

Jakeluverkonhaltija vastaa jakeluverkkoonsa liittyneen biokaasun syöttöpisteen käyttöpaikkarekisteritietojen päivittämisestä järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ylläpitämään käyttöpaikkarekisteriin.

Biokaasun syöttöpiste sisältää seuraavat tiedot käyttöpaikkarekisterissä:

- a) GSRN-tunnus (biokaasun syöttöpistetunnus),
- b) biokaasun verkkoonsyöttäjä,
- c) biokaasun syöttöpisteen osoite,
- d) päivämäärä, josta alkaen biokaasun syöttöpisteen tiedot ovat voimassa,
- e) syöttöpisteen statustieto, voiko biokaasun verkkoonsyöttäjä syöttää biokaasua ja jakeluverkkoon (on kytketty) vai ei (on katkaistu), on rakenteilla tai poistettu käytöstä ja
- f) biokaasun syöttöpisteen shipper.

Kun jakeluverkonhaltija päivittää biokaasun syöttöpisteen tietoja käyttöpaikkarekisteriin, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija lähettää päivitettyt tiedot biokaasun verkkoonsyöttäjälle viimeistään seuraavana arkipäivänä sen jälkeen, kun päivitys on tehty.

6 Ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kulutusennusteet

Jakeluverkonhaltijan on toimitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle ennuste jakeluverkkokoaluen ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kaasutoimituspäivän yhteenlasketusta

odotetusta kulutuksesta muodossa kWh/d kaasutoimituspäivää edeltävänä päivänä D-1 klo 11.00 UTC (talviaikaan) tai 10.00 UTC (kesäaikaan) mennessä.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija välittää jakeluverkonhaltijan edellä esitetyn ennusteen tiedoksi jakeluverkon toimitusvelvollisen vähittäismyyjän shipperille kaasutoimituspäivää edeltävänä päivänä D-1 klo 12.00 UTC (talviaikaan) tai klo 11.00 UTC (kesäaikaan) mennessä).

Jakeluverkonhaltijan on toimitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle päivitys jakeluverkon ei-päivittäin luettavia käyttöpaikkoja koskevasta kaasutoimituspäivän ennusteesta kaasutoimituspäivänä D klo 12.00 UTC (talviaikaan) tai klo 11.00 UTC (kesäaikaan) mennessä.

7 Mittaustietojen luenta

7.1.1 Päivittäin luettava kulutus ja biokaasun verkkoon syöttö

Kaasutoimituspäivän päätyttyä jakeluverkonhaltijan on kerättävä mittaustiedot päivittäisestä kulutuksesta ja verkkoon syötöstä edeltävältä kaasutoimituspäivältä jokaisesta jakeluverkon päivittäin luettavasta käyttöpaikasta ja biokaasun syöttöpisteestä. Biokaasun syöttöpisteillä on oltava tuntikohtaisesti kaasumäärää ja lämpöarvoa mittaava päivittäin luettava kaasunmittausjärjestelmä.

7.1.2 Ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen mittaustiedot

Jakeluverkonhaltija vastaa jakeluverkkonsa ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen taseselvityksestä ja kulustietojen ilmoittamisesta jakeluverkon toimitusvelvolliselle vähittäismyyjälle.

7.2 Päivittäin luettavien mittaustietojen ilmoittaminen

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava siirtoverkon ja jakeluverkonhaltijan jakeluverkkojen välisten rajapisteiden mittaustiedot (tuntikohtainen kaasumäärä ja tuntikohtainen lämpöarvo) jakeluverkonhaltijalle alla esitetyn aikataulun mukaisesti:

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan vastuulle kuuluvat tiedot	Määräaika
Siirtoverkon ja jakeluverkkojen välisten rajapisteiden alustavat mittaustiedot kaasutoimituspäivältä D	D+1 klo 8.00 UTC (talviaikaan) tai klo 7.00 UTC (kesäaikaan)
Siirtoverkon ja jakeluverkkojen välisten rajapisteiden mittaustiedot kaasukuukauden M kaikilta kaasutoimituspäiviltä D	M+4 klo 13.00 UTC (talviaikaan) ja klo 12.00 UTC (kesäaikaan) mennessä
Siirtoverkon ja jakeluverkkojen välisten rajapisteiden korjatut mittaustiedot kaasukuukauden M kaikilta kaasutoimituspäiviltä D	Viimeistään viisi vuorokautta ennen kaasukuukautta M seuraavan kolmannen kaasukuukauden alkua
Siirtoverkon ja jakeluverkkojen välisten rajapisteiden korjatut mittaustiedot kalenterivuoden kaikilta kaasutoimituspäiviltä D	Viimeistään viisi vuorokautta ennen seuraavan kalenterivuoden huhtikuun alkua

D tarkoittaa kohteena olevaa kaasutoimituspäivää.

M tarkoittaa kohteena olevan kaasukuukauden kaikkia kaasutoimituspäiviä D.

Jakeluverkonhaltijan on toimitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle seuraavat mittaustiedot:

- päivittäin luettavien käyttöpaikkojen tuntikohtaiset kaasumäärät, jos saatavilla tuntikohtaisina, tai kaasutoimituspäiväkohtaiset kaasumäärät,
- päivittäin luettavien käyttöpaikkojen lämpöarvot kaasutoimituspäiväkohtaisesti mitta-alueittain ja
- tuntikohtaiset kaasumäärät ja tuntikohtaiset lämpöarvot jokaisesta jakeluverkkoon liitetystä biokaasun syöttöpisteestä.

Jakeluverkonhaltijan on lähetettävä mittauksien tiedot järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle seuraavan aikataulun mukaisesti:

Jakeluverkonhaltijan vastuulle kuuluvat tiedot	Määräaika
Ensimmäiset alustavat kaasutoimituspäiväkohtaiset mittauksien tiedot kaasutoimituspäivältä D	D+2 klo 14.00 UTC (talviaikaan) tai 13.00 UTC (kesäaikaan) mennessä
Päivitetyt alustavat kaasutoimituspäiväkohtaiset mittauksien tiedot kaasutoimituspäivältä D	M+4 loppuun mennessä
Lopulliset kaasutoimituspäiväkohtaiset mittauksien tiedot kaasukuukauden M kaikilta kaasutoimituspäiviltä D	M+5 klo 14.00 UTC (talviaikaan) tai 13.00 UTC (kesäaikaan) mennessä
Korjatut mittauksien tiedot kaasukuukauden M kaikkien kaasutoimituspäivien D osalta	Kaasukuukautta M seuraavan kolmannen kaasukuukauden alkuun mennessä
Korjatut mittauksien tiedot kaikkien kalenterivuoden kaasutoimituspäivien D osalta	Seuraavan kalenterivuoden huhtikuun alkuun mennessä

D tarkoittaa kohteena olevaa kaasutoimituspäivää.

M tarkoittaa kohteena olevan kaasukuukauden kaikkia kaasutoimituspäiviä D.

Jakeluverkonhaltijan on muunnettava mitatun kaasun tilavuusvirta m^3 normaaliolosuhteisiin m^3_n (0°C ja 1,01325 bar) ja mitatun maakaasun ja biokaasun lämpöarvot muotoon kWh/ m^3_n ennen mittauksien ilmoittamista järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle. Ylempi lämpöarvo on kuutiometri maakaasua poltettuna vakiopaineessa, kun maakaasun ja palamisilman lämpötila on 25°C , palamistuotteet tuodaan lämpötilaan 25°C ja vesi palamisprosessin jälkeen on nestemäisessä muodossa.

Kaasumäärien mittauksien tietoihin on liitettävä mittauksen statustieto, kuten on määritelty Kaasumarkkinan mittausohjeissa. Jakeluverkonhaltijan on arvioitava puuttuvat mittauksien tiedot viimeistään lopullisten mittauksien lähettämisen mennessä. Käyttöpaikalla ei voi olla negatiivista kulutusta tai biokaasun syöttöpisteellä negatiivista verkkoon syöttöä. Jos kaasunmittausjärjestelmässä tai mittauksien käsittelyssä on virheitä päivittäin luettavien käyttöpaikkojen tai biokaasun syöttöpisteen osalta, jakeluverkonhaltijan on määritettävä ja ilmoitettava korjatut mittauksien tiedot.

Mittauksien lähettämistä koskevat tekniset vaatimukset on esitetty Kaasumarkkinan menettelytapa- ja tiedonvaihto-ohjeissa. Jakeluverkonhaltija sitoutuu toteuttamaan vaaditut tekniset muutokset, kuten ne on esitetty Kaasumarkkinan menettelytapa- ja tiedonvaihto-ohjeissa.

7.2.1 Mittauslaitteiston tarkastaminen

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija voi pyytää jakeluverkonhaltijaa tarkastamaan jakeluverkonhaltijan mittausvastuulla olevan mittauslaitteiston milloin tahansa. Vastaavasti jakeluverkonhaltija voi pyytää järjestelmävastaavaa siirtoverkonhaltijaa tarkastamaan siirtoverkon ja jakeluverkon välisen rajapistemittauksen tai rajapisteeseen liittyvän lämpöarvomittauksen milloin

tahansa. Tällaisen pyynnön jälkeen verkonhaltijan on huolehdittava, että tarkastus suoritetaan niin pian kuin on käytännössä mahdollista. Suurimmat sallitut virheet kaasun mittauslaitteille on määritelty Kaasun mittausosuudessa. Jos todettu virhe on suurempi kuin sallittu virhe, verkonhaltija vastaa tarkastuksesta aiheutuneista kustannuksista. Muussa tapauksessa kustannuksista vastaa tarkastusta pyytänyt sopijapuoli. Pyydettyäessä verkonhaltijan on lähetettävä kopio tarkastusraportista tarkastusta pyytäneelle sopijapuolelle.

8 Taseselvitystietojen ilmoittaminen jakeluverkonhaltijalle

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa taseselvitystiedot jakeluverkonhaltijalle energiamäärinä muodossa kWh ylempään lämpöarvoon perustuen kolmen desimaalin tarkkuudella. Taseselvitystietojen toimittamista koskevat tekniset vaatimukset on esitetty Kaasumarkkinan menettelytapa- ja tiedonvaihto-ohjeessa.

8.1 Alustava taseselvitys

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava ensimmäiset päiväkohtaiset alustavat taseselvitystiedot jakeluverkonhaltijan jokaiselle päivittäin luettavalle käyttöpaikalle, jakeluverkkoon liitetulle biokaasun syöttöpisteelle ja toimitusvelvollisen vähittäismyyjän jäännöskulutuksen asiakassalkulle kaasutoimituspäivänä D+2 klo 15.00 UTC (talviaikaan) tai 14.00 UTC (kesäaikaan) mennessä.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija päivittää kunkin kaasukuukauden alustavan taseselvityksen tuloksia jakeluverkonhaltijalle päivittäin aina siihen saakka, kunnes kaasukuukauden lopullisen taseselvityksen tulokset ovat saatavilla.

8.2 Lopullinen taseselvitys

Kaasukuukauden viidenteen kaasutoimituspäivään klo 16.00 UTC (talviaikaan) tai klo 15.00 UTC (kesäaikaan) mennessä järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija ilmoittaa jakeluverkonhaltijalle validoidut kaasutoimituspäiväkohtaiset kulutustiedot edeltävältä kaasukuukaudelta jokaiselle päivittäin luettavalle käyttöpaikalle, jakeluverkkoon liitetulle biokaasun syöttöpisteelle ja toimitusvelvollisen vähittäismyyjän jäännöskulutuksen asiakassalkulle.

8.3 Mittaus- ja käyttöpaikkarekisteritietojen korjaaminen

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava korjatut siirtoverkon ja jakeluverkon välisen rajapsteen mittaustiedot jakeluverkonhaltijalle viipymättä, jos korjaustarpeita ilmenee lopullisen taseselvityksen jälkeen.

Jakeluverkonhaltijan on ilmoitettava järjestelmävastaavalle siirtoverkonhaltijalle päivittäin luettavien käyttöpaikkojen ja biokaasun syöttöpisteiden korjatut mittaustiedot ja korjaukset käyttöpaikkarekisteritietoihin (käyttöpaikkojen myyjätiedot ja mittausalueet) viipymättä, jos korjaustarpeita ilmenee lopullisen taseselvityksen jälkeen.

Korjauksissa tulee huomioida myös tilanteet, joissa uudeksi vähittäismyyjäksi ilmoittautuneen osapuolen virheestä johtuen myyjänvaihto on tapahtunut väärälle käyttöpaikalle ja virhe huomataan vasta pitkän ajan kuluttua. Tilanteessa jakeluverkonhaltija korjaa koko ajalle käyttöpaikkarekisteriin oikeat vähittäismyyjätiedot. Jakeluverkonhaltijan tulee myös huolehtia, että tällä on omissa järjestelmissään aina oikea vähittäismyyjätieto.

Järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija välittää korjatut tiedot asianosaisille vähittäismyyjille ja jakeluverkonhaltijoille viimeistään korjausten vastaanottamista seuraavana arkipäivänä, jotta nämä voivat korjata omaa asiakaslaskutustaan.

9 Keskitetyn tiedonvaihdon maksut jakeluverkonhaltijalle

Järjestelmävastaavalla siirtoverkonhaltijalla on oikeus periä keskitetyn tiedonvaihdon (kaasudatahub) kehitys- ja ylläpitokulut jakeluverkonhaltijalta niiden jakeluverkonhaltijan omistamien tai hallinnoimien jakeluverkkojen käyttöpaikkojen osalta, joiden tietoja ylläpidetään käyttöpaikkarekisterissä. Keskitetyn tiedonvaihdon maksut ilmoitetaan kulloinkin voimassa olevassa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan hinnastossa.